

EEN HEKSENSABBAT OP SCHOOL

Een heksenfeest op school: kan dat? Natuurlijk! Het kan een prachtige afsluiting vormen van een schoolprojectweek rond 'Heksen en bezemstelen'. Het kan ook een praktische uitwerking zijn van het door kinderen 'afgeschreven' verhaal van Leonie Kooiker, aan het begin van dit nummer. Het kan ook een idee zijn om de verjaardag van juf of meester eens 'anders' te vieren. Mogelijkheden genoeg. Maar voordat je een heksenfeest organiseert, moet er wel eerst een aantal voorbereidingen worden getroffen. In dit artikel worden daarvoor enkele doe-suggesties gegeven.

Verkleed als heks

De kinderen moeten er natuurlijk als echte heksen uit kunnen zien. Dat betekent dus: punthoeden maken, een heksenbezem om te kunnen vliegen, een amulet samenstellen voor om de hals te hangen en nog veel meer. En voor tussendoor: een liedje zingen, een gedichtje lezen of voordragen en lekker(?) eten...

Punthoeden maken

Neem een krant en leg er ongeveer vijf bladzijden van bij elkaar. Neem een stuk touw en een potlood en trek een grote halve cirkel op de kranten. Knip de halve cirkels uit en rol ze op tot een kegel. Knip in de rand sneetjes van ongeveer tien centimeter diep en vouw dan de rand om. Lijm alles goed aan elkaar met behangselplak. Over de vouwen kun je weer stukjes krant plakken met behangselplak. Zorg wel dat de hoofdopening groot genoeg is, want de hoed krimpt nog. Je kunt de maat van je hoofd eerst meten met bijvoorbeeld een pan. Die maat kun je dan gebruiken om de grote van je hoed te bepalen. Als de hoed droog is kun je hem zwart lakken en de punt omvouwen.

Aanmeten van een heksenjurk

Koop een flinke lap goedkope zwarte stof. Meet eerst de lengte vanaf je schouders totaan je enkels en neem deze lengte twee maal. Vouw de stof dubbel en knip in het midden een halve cirkel voor de hoofdopening. Stik de zijkanten dicht, maar laat nog twintig centimeter open voor de armgaten. Zet er rechte mouwen aan. Naderhand kun je er met goudverf geheimzinnige tekens op schilderen.

Fabricage van een heksenbezem

Zoek een mooie, stevige stok. Snij of zaag de zijtakjes er van af. Bind er dan bremtakjes, meidoornakjes, hazelaartakjes of andere soorten takken aan vast met een stevig touw.

Nog meer heksenattributen

Minnepoppen knippen

Knip uit papier een patroontje voor een poppenlijfje. Knip uit stof met het papier erop het lijf uit. Naai het geheel aan elkaar, maar laat een opening over voor het hoofdje, de handen en de voeten, welke je uit houtpasta kunt maken, nadien te beschilderen met plakkaatverf en vernis.

Kaarsen omsmelten

Bij de sabbat worden meestal zwarte en witte kaarsen gebruikt. Zwart symboliseert het slechte, griezelige, donkere en kwaadaardige. Wit staat voor het goede, mooie, warme. Deze sabbatkaarsen kun je gemakkelijk zelf maken.

Je neemt daarvoor stukjes oude kaars die je opnieuw smelt in een pannetje waarin niet meer gekookt wordt. Je kunt de kaarsen kleuren door er schilfertjes wasco bij te doen.

In plaats van oude kaarsen kun je ook parafine en stearine kopen bij de drogist. Voor 500 gram parafine heb je ongeveer 50 gram stearine nodig. De gesmolten was in de gewenste vormpjes gieten en laten stollen.

Amuletten samenstellen

Denk eerst goed na welke dingen voor jou een speciale betekenis hebben: een steentje, een stukje van een brief, een scherf... Waarom kies je precies voor dit voorwerp? Kun je dat aan anderen uitleggen?

Probeer die dingen die voor jou een speciale waarde hebben samen te binden, zodat ze om de hals gedragen kunnen worden om je te beschermen tegen iets of gewoon omdat het iets goeds of iets moois is dat je dicht bij je wilt hebben.

Lekker (?) eten

Natuurlijk moeten de heksenkinderen tijdig eten, want van al die inspanningen krijg je geweldige honger. Je kunt allerlei 'vieze' recepten maken, zoals:

Wormenschotel van spaghetti

Als je spaghetti kookt in het kookwater van rode kool, is je spaghetti fel paars gekleurd. Bruine spaghetti krijg je door uienschillen in het kookwater te leggen; dan kookt de spaghetti vuil bruin.

Spinnen- of vliegentoetje

Gedroogde abrikozen kun je met ijzerdraadjes spinnenpootjes geven. Larderen met krenten en rozijnen.

Vliegensoep met gedroogde kevertjes en teennagels

Gebruik rozijnen als vliegenlijfjes en amandelschilfers als teennagels. Met een mesje maak je gleufjes in de rozijnen en stopt er amandelschilfers in. Linzen kunnen als kevertjes dienen.

Pompoengezicht

Hol een pompoen uit en maak er met een scherp mes inkervingen in. Je kunt de pompoen lang bewaren als je hem laat drogen. Als je er binnenin een kaars zet, geeft dat een heel mooi effect.

Paddestoelen

Kook enkele eieren ongeveer tien minuten. Zet op deze hard gekookte eieren tomatenkapjes met spikkeltjes mayonaise. De eieren zien er nu uit als giftige paddestoelen.

Zingen en gedichten lezen

Een zelf geschreven heksenlied, waarin de gebeurtenissen van de afgelopen week worden bezongen, klinkt natuurlijk het mooist. Je kunt daarvoor een bestaande melodie uitkiezen en de leerlingen daar zelf een tekst bij laten maken.

Wanneer er niet zoveel inspiratie is, kan ook een bestaand lied worden gezongen. Bijvoorbeeld: *De Heksenkring* (Elly Nieman en Rikkert Zuiderveld op hun album *De draad van Ariadne*) of *De heks van Sier-kon-fleks* van Annie M.G. Schmidt.

Verhalen vertellen

Een verhaal over heksen is voor kinderen altijd spannend. Mede vanwege het feit dat de Kinderboekenweek in 1996 'heksen' als thema had, is een grote stroom nieuwe jeugdboeken over heksen verschenen. Een overzicht van deze boeken is achterin het nummer te vinden. In

dit nummer zijn bovendien twee verhalen opgenomen waarin een positieve wending wordt gegeven aan het vaak negatieve beeld van heksen en alles wat daarom heen draait.

Kruiden brouwen

Op een 'heksenmiddag' met de kinderen kruidensnoepjes en kruidendrankjes maken is een leerzame en leuke activiteit. Er kan naar hartenlust geplukt, gewogen, fijngestampt, gemengd en geproefd worden.

Met een natuurgids of een boekje waarin de verschillende planten gedetailleerd staan beschreven, kun je met leerlingen de benodigde kruiden opzoeken. Omdat ze de gelijkenissen en verschillen tussen planten moeten opmerken en herkennen, leren ze nauwkeurig waarnemen en oefenen ze zich in het gebruik van een natuurgids.

De recepten kunnen in de klas bereid worden, waardoor ze leren goed te lezen, precies afwegen en afmeten (voor sommige drankjes heb je een brievenweger nodig bij de bereiding). De leerlingen wordt gevraagd positief en negatief commentaar te geven na hun experimenten. Daarna kan eventueel een gesprek volgen met een homeopaat of kruidendokter die hen kan vertellen hoe zij in de praktijk te werk gaan. De drankjes worden uiteraard aan elkaar voorgesteld, en zo nodig worden uitgeprobeerd!

Kruidensnoepjes

Ingrediënten

Pluk ongeveer twintig verse rozenblaadjes.

Neem vier soeplepels water, vier soeplepels kandijsuiker en één koffielepeltje kaneel.

Bereiding

Maak het water, de suiker en de kaneel goed warm tot het een soort caramelsaus wordt. Leg er dan één voor één de rozenblaadjes in. De blaadjes krimpen samen door de hete saus. Haal ze er stuk voor stuk weer uit als ze vol suikersaus zitten en rol ze in een stukje zilverpapier. Deze snoepjes hebben een heel aparte smaak!

Reukwater

In de klas kun je met kinderen reukwater maken, dat cadeau kan worden gedaan bij bijvoorbeeld een verjaardagsfeestje.

Recept

Neem tijm, rozemarijn, basilicum, lavendel, rozenblaadjes, dragon, goudbloem of jasmijn.

Stamp deze kruiden fijn in een vijzel. Doe hiervan twee eetlepels in een flesje van 1/4 liter.

Vul het flesje voor een kwart met maïs- of zonnebloemolie en één eetlepel wodka of azijn. Sluit het flesje met een kurk af en zet het in vol zonlicht. Schud het flesje minstens éénmaal per dag. Na twee weken zeef je de olie en je herhaalt alles nogmaals met verse kruiden. Daarna nog een week laten trekken. Als de zon niet schijnt, verwarm je het flesje minimum éénmaal per week in warm water.

Een heerlijk geurtje!

Kruidendrankjes

Voor kleine, onschuldige kwaaltjes hoeven niet steeds pillen of medicijnen gebruikt te worden! Op eenvoudige manier kunnen eenvoudige receptjes gezocht worden die helpen tegen allerlei kwaaltjes. Met de leerlingen kun je de werking van bepaalde kruiden nagaan.

Tegen bloedneus

Het sap van citroenen, klein tasje verse brandnetelbladeren, weegbree en kattestaart fijn maken tot een papje.

Tegen hoest

Anijszaadjes (15 gram) op één liter kokend water doen en tien minuten laten intrekken. Wat ook goed helpt is 100 gram wortels op één liter kokend water doen en eveneens tien minuten laten trekken. De wortels kunnen worden vervangen door vijgen, maar die moeten dan wel een kwartiertje intrekken.

Tegen hoofdpijn

Gedroogde jasmijnbloemen (15 gram) tien minuten in kokend water laten trekken. Niespoeder maak je door gedroogde bladeren van de bloemen van het lelietje-der-dalen te vermalen.

Tegen de hik

Slik één soeplepel (!) puur citroensap.

Tegen diarree

Maak van echte huislook een aftreksel: 10 gram op één liter kokend water. Een kwartier laten trekken. Van het mengsel iedere twee uur één wijnglas drinken.

Tegen bloedingen

Drink driemaal per dag een half glas vers gemaakt sap van de grote brandnetel. Op de wonde kun je een compres met een afkooksel van 80 gram gedroogde heermos op één liter water dertig minuten zachtjes laten koken.

Tegen insectenbeten

Peterselie en prei fijnwrijven helpt uitstekend tegen muggenbeten. Ter voorkoming van bijen- of wespensteken: wrijf de huid in met een teentje knoflook, een ui of gekneusde bladeren van de grote brandnetel of veldzuring.

Heksenhuisdieren

Als een heks gezelschap wil, kiest ze het liefst een huisdier uit. Huisdieren worden door haar gebruikt om te spioneren en om kwaadsprekers af te luisteren. Soms krijgen ze briefjes mee voor andere heksen. Ze helpen bovendien met het verzamelen van kruiden voor de toverdrankjes. Natuurlijk is niet iedere vertrouweling een kat, want heksenhuisdieren kunnen net zo goed uilen, spinnen, raven, eksters, kikkers of vleermuizen zijn.

Spin

Een heksenhuis is te herkennen aan gordijnen van spinrag, want echte heksen hebben altijd minstens één spin in dienst om de mensen wijs te maken dat er niemand woont.

Padden en kikkers

Heksen laten zich graag door padden en kikkers vergezellen omdat zij haar troosten als ze verdriet heeft. Hébben ze er een, dan nemen ze die meestal overal mee naar toe, verstoopt onder de oksels of in de rand van het heksenkleed. Als de heks kan kiezen, neemt ze er het liefst een die puistig of glibberig is. Na zijn dood – als de kikker of pad is verdroogd en tot poeder vermalen – wordt hij verwerkt in een van de vele toverdrankjes en tegengiffen.

Uil

De uil dient om alles over de nacht te weten te komen: over glimwormen, vallende sterren, de maan, over hoe je in het donker moet vliegen en hoe je lichtgevende ogen kunt krijgen. Daarom raadplegen heksen vaak uilen. Overdag vermijden heksen hun gezelschap, want in het zonlicht worden uilen knorrig en verliezen ze al hun kracht.

Kat

De beste leermeester voor heksen is de kat, die overigens lang niet altijd zwart hoeft te zijn: ook gevlekte katten of streepjeskatten kunnen de heks heel goed van dienst zijn. Om erachter te komen of een kat bruikbaar is, gaat de heks na of zijn ogen in het donker licht geven.

Vleermuis

Vleermuizen zijn voor de heks duivelachtige dieren, die alles omgekeerd doen: ze slapen met de kop naar beneden en hebben bont waar veren horen.

HEKSEN ALS ZONDEBOKKEN

Sla een willekeurig woordenboek open en tien tegen één dat een omschrijving van heks wordt gegeven, waarin negativiteit en kwaadaardigheid de overhand heeft. En hoewel er zeker ook mannelijke heksen bestaan, lijkt het erop alsof deze benaming alleen op vrouwen van toepassing is.

In het verleden hebben mensen altijd geprobeerd zichzelf te beschermen tegen het ongreepbare, het mysterieuze, het kwade. Men probeerde greep te krijgen op de werkelijkheid en zocht een schuldige die het kwaad veroorzaakte: de heks als zondebok.

- Heksen raken mensen aan om vat op hen te krijgen. Om de betovering te doorbreken moet je haar hoger aanraken. Legt ze haar hand op je arm, raak dan haar schouder aan.
- Om je te beschermen tegen het boze oog, moet je de duim tussen wijs- en middenvinger steken. Zo voorkom je de vloek van het boze oog.
- Als een heks voorbij komt, kun je je beschermen door een kruisteken te maken, of de naam van Jezus Christus hardop uit te spreken.
- Door je te besprenkelen met enkele druppels wijwater, ben je beveiligd tegen hekserij.
- Op een staldeur worden soms kruisen geschilderd om het vee te beschermen. Of men hangt enkele palmtakjes boven de deur.
- Als je een mes, een sikkel of een schaar onder de deurdrempel verbergt, kunnen heksen evenmin binnen komen.
- Heksenflessen die heksen afschrikken, maak je door deze te vullen met urine en roestige hoefnagels en op de halsopening een behaard mannenkopje te zetten.